

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียนและ
การทำงานของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันระดับอุดมศึกษาเอกชน

FACTORS INFLUENCE ON THE FINANCIAL MANAGEMENT BEHAVIORAL AND
BALANCE IN SCHOOL AND WORK LIFE OF FACULTY OF BUSINESS
ADMINISTRATION STUDENTS, PRIVATE HIGHER EDUCATION INSTITUTION

ฉันทวันฐ์ เลียนอย่าง

Tanyavanun Lianyang

สำนักการศึกษาทั่วไป สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

Office of General Education, Panyapiwat Institute of Management

Received: February 24, 2021 / Revised: June 11, 2021 / Accepted: June 21, 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการจัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงาน 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาคณะบริหารธุรกิจในสถาบันระดับอุดมศึกษาเอกชน โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) รวม 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 6 ชุด ที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.87 และค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.85, 0.86, 0.90, 0.92, 0.84 และ 0.94 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) และวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมการจัดการทางการเงินอยู่ในระดับปานกลาง โดยตัวทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อยคือ คุณลักษณะทางจิตพอเพียง (ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต) การเห็นแบบอย่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจากสื่อมวลชน และการเห็นแบบอย่างที่ดีจากครอบครัว ค่าการพยากรณ์ของพฤติกรรมการจัดการทางการเงินพบว่า มีค่าเท่ากับ .40 กล่าวคือ ตัวแปรปัจจัยทางจิตสังคมสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน ได้ร้อยละ 40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานอยู่ในระดับมาก โดยตัวทำนายความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อยคือ คุณลักษณะทางจิตพอเพียง (ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต) การเห็นแบบอย่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจากสื่อมวลชน และการเห็นแบบอย่างที่ดีจากครอบครัว ค่าการพยากรณ์ของความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานพบว่า มีค่าเท่ากับ

.60 กล่าวคือ ตัวแปรปัจจัยทางจิตสังคมสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงาน ได้ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีอิทธิพล พฤติกรรมการจัดการทางการเงิน ความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงาน

Abstract

The purpose of this research was to study 1) The financial management behavioral and balance in school and work life 2) Factors Influence on the financial management behavioral and balance in school and work life. The sample used in this study students are studying at faculty of business administration, private higher education institution. The 300 students were collected by using a stratified random sampling technique. Research instruments using a measure cause and effect variables on the financial management behavioral and balance in school and work life of faculty of business administration students. The questionnaire was a 5-level Rating scale, consisted of 6 instruments. The Item-Total Correlation was between 0.20 to 0.87 and the reliability with alpha coefficients Confidence value were 0.85, 0.86, 0.90, 0.92, 0.84 and 0.94 respectively. Descriptive statistical and stepwise multiple regression analysis were used. The result revealed that:

1. The sample's mean score of the financial management behavioral was in high Level. Predictably, financial management behavioral is decisively important to Sufficiency mental traits (modesty, rationality, and mental immunity), to see a good example from the family and seeing an example of an individual or group of people from the mass media. The predictive value significantly the financial management behavioral ($R^2 = 40$).

2. The sample's mean score of the balance in school and work life was in high Level. Predictably, financial management behavioral is decisively important to Sufficiency mental traits (modesty, rationality, and mental immunity), to see a good example from the family, seeing an example of an individual or group of people from the mass media and Social support from University/Institute. The predictive value significantly the balance in school and work life ($R^2 = 60$).

Keywords: Factors Influence, Financial Management Behavioral, Balance in School and Work Life

บทนำ

การจัดการทางการเงินนั้นเป็นการจัดระเบียบการเงินของบุคคลที่เกี่ยวกับการรู้จักหาเงินเข้ามาและใช้จ่ายออกไปอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้การดำเนินชีวิตมีทิศทางเกิดความมั่นคงทางการเงิน มีอิสรภาพทางการเงินในอนาคต สามารถดูแลผู้อยู่ในอุปการะ มีมาตรฐานการครองชีพที่ดี และบรรลุเป้าหมายทางการเงินตามที่ต้องการได้ (Piamsiltham, Sombatwattana, & Intarakhamhang, 2016) โดยรัฐบาลเองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมแนวนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการจัดให้มีโครงการและการรณรงค์เพื่อการวางแผนและจัดการทางการเงินส่วนบุคคลมาโดยตลอดโดยเฉพาะในรัฐบาลปัจจุบัน สนับสนุนการออมในสังคมไทยด้วยการกำหนดให้พฤติกรรมออมเป็นหนึ่งในค่านิยม 12 ประการที่พลเมืองไทยพึงยึดถือและปฏิบัติ (Chaithongkam, 2014: 1) ในฐานะนักวิจัยจึงตระหนักถึงประโยชน์ทางวิชาการและทางสังคมคนรุ่นใหม่โดยเฉพาะนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตนั้น การบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคลเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการกำหนดแนวทางที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการการเงินในการประกอบธุรกิจต่อไปในอนาคตอีกด้วย ประกอบกับปัจจุบันประเทศไทยนั้นกระแสการโฆษณาสินค้ากลับยิ่งกระตุ้นให้วัยรุ่นไทยมีค่านิยมแบบวัตถุนิยมเพิ่มมากขึ้น หากวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มนิสิตนักศึกษาซึ่งอยู่ในวัยที่อยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง และสามารถยอมรับสินค้าและบริการใหม่ๆ ได้ง่าย แม้ว่าจะยังไม่ได้ประกอบอาชีพ หากแต่มีรายได้จากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง หรือจากการทำงานพิเศษจนสามารถซื้อสินค้าหรือบริการที่ตนสนใจ ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้า การชมภาพยนตร์ หรือการพักผ่อนหย่อนใจในรูปแบบต่างๆ (Sundaravibhata, 2016) ดังนั้นหากไม่ระมัดระวังในการใช้จ่าย อาจทำให้ประสบปัญหาทางการเงินได้ นอกจากนี้การบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคลยังเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการดำเนินชีวิตและควรจะต้องปลูกฝังให้บุคคลมีวินัยในการบริหารการจัดการการเงินตั้งแต่

เด็กๆ ทั้งในส่วนของการเรียนรู้วิธีการใช้จ่ายอย่างพอเพียง การรู้จักหาเงินเข้ามาด้วยการลงทุน รวมถึงการรู้จักการออมเงินจะทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข โดยการสร้างสมดุลในชีวิตทั้งในด้าน การเรียน และการทำงาน อีกทั้งการก้าวเข้าสู่สังคมวัยทำงาน วัยรุ่นในวันนี้จะเป็นกำลังหลักในการทำงานเพื่อหาเลี้ยงทั้งผู้สูงวัยและเด็กที่ยังไม่สามารถเลี้ยงดูตัวเองได้ การปลูกฝังเยาวชนให้มีเจตคติที่ดีต่อการใช้จ่าย การลงทุน และการออมตั้งแต่ยังเป็นนักศึกษา เป็นประเด็นที่มีความสำคัญ เพราะเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปทำงานแล้ว จะสามารถจัดการกับรายได้ของตนเองได้ ทำให้ไม่มีปัญหาทางการเงิน โดยเฉพาะการออมเงินนั้นไม่เพียงแต่จะสร้างความมั่นคงส่วนบุคคล แต่ยังช่วยให้ไม่มีหนี้สินอีกด้วย จึงควรมีการปลูกฝังให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการออมซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการใช้ชีวิต (Sereetrakul, 2014)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องในการอธิบายและทำนายพฤติกรรม การจัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียน และการทำงานของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันระดับอุดมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่งที่เน้นเสริมสร้างประสบการณ์การทำงานอย่างแท้จริง โดยนักศึกษาต้องเรียนควบคู่ไปกับการทำงาน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้ปัจจัยคุณลักษณะทางจิตพอเพียงตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่พระราชทานให้กับประชาชนคนไทย และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ สื่อ มหาวิทยาลัย/สถาบัน และครอบครัว ที่อาจเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การมีพฤติกรรมจัดการทางการเงิน รวมถึงความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานของนักศึกษาได้ ซึ่งปัจจัยคุณลักษณะทางจิตพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับคนทุกระดับ ทั้งระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงประเทศชาติ โดยเน้นหลักการดำรงชีวิตด้วยเรื่องการเงินสายกลาง ไม่ตึง หรือหย่อนจนเกินไป

เป็นการเดินสายกลางด้วยความพอเพียง ความสมดุล และความยั่งยืน ซึ่งแนวความคิดนี้ปรับใช้ได้ทุกยุคทุกสมัย ไม่มีหลักการและหลักเกณฑ์ที่ตายตัว ต้องเลือกปรับใช้ให้เหมาะสมแก่การดำรงชีวิตของแต่ละบุคคล ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป และจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของตนเอง โดยในทุกช่วงของการดำรงชีวิต ประชาชนทั่วไปทุกหน่วยงาน จำเป็นต้องใช้ชีวิตในแบบพอเพียงอันเป็นหลักสำคัญในการปฏิบัติให้มีความพอประมาณ ความมีเหตุและผล และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรอบคอบ รอบรู้ และมีคุณธรรมนั้น เนื่องจากบุคคลมีคุณลักษณะจิตพอเพียงจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมและการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่ายมากขึ้นไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นจนเกิดโทษ จึงทำให้ครอบครัวของตนมีความเข้มแข็ง ชุมชนของตนมีเศรษฐกิจที่เติบโตแบบพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น เกิดความรับผิดชอบ กลมเกลียวกันก่อให้เกิดความสงบในสังคมได้อย่างแท้จริง นอกจากนั้นสำหรับการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในระดับบุคคลที่เป็นปัจเจกบุคคลหรือจะเป็นอัตบุคคลทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ โดยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์นั้นมีความเข้าใจว่าความพอเพียงหรือความพอประมาณ เกิดจากการมีจิตลักษณะจากส่วนที่มีการผสมผสานกันระหว่าง 2 ห่วงเงื่อนไขเป็นอย่างน้อยมารวมกันคือ ความมีเหตุผลการมีภูมิคุ้มกันตนในลักษณะที่เป็นองค์ประกอบต่างๆ ของความพอเพียงที่เหมาะสมกับกาลเทศะ กลายเป็นคุณลักษณะจิตพอเพียง ก็จะนำไปสู่พฤติกรรมพอเพียงและนำไปสู่ความสมดุล ปรับตัวได้เข้มแข็งและทำให้เป็นสุขได้อีก (Bhanthumnavin, 2008) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kavevon, Ratana-Ubol, & Geratiburana (2018) ซึ่งนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปศึกษาชุมชนต้นแบบเพื่อพัฒนา ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไข และเพื่อนำเสนอแนวทางรูปแบบการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับชุมชนเกษตรกรรมในเขตพื้นที่สูง ดังนั้นแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นวิธีการดำเนินชีวิตที่ดีและเหมาะสมกับทุกคนสามารถนำไปใช้ได้เป็นแบบอย่าง

เพื่อความสุขของตนเองอย่างแท้จริงบนพื้นฐานของความพอเพียง (Subcommittee on Sufficiency Economy, 2005) ดังนั้นลักษณะจิตพอเพียงจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานของนักศึกษา

สำหรับตัวแปรปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมนั้น ด้านสื่อพจนานวิจัยหลายชิ้นที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของแบบอย่างจากสื่อที่มีต่อการปฏิบัติตนในด้านต่างๆ ได้แก่ Singkerd (2010) ค้นพบว่า การเปิดรับสื่อส่งผลต่อการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงในด้านการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 Chinsiriphan (2012) พบผลการวิจัยที่สำคัญคือการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่อเป็นหนึ่งในตัวทำนายที่สามารถทำนายด้านการใช้เวลา ด้านการบริโภค และด้านการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านครอบครัวจะเห็นได้ว่าการที่เด็กเห็นแบบอย่างทางพฤติกรรมในครอบครัวมักจะส่งผลถึงพฤติกรรมของเด็กในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นพฤติกรรมในด้านที่น่าปรารถนา เนื่องจากเด็กมักจะลอกเลียนแบบทั้งท่าที่รวมถึงพฤติกรรมของบิดามารดา ซึ่งการลอกเลียนแบบ หรือการได้แสดงท่าทีสอดคล้องกับคนที่ตนรักและใกล้ชิด จะทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจที่ตนสามารถมีพฤติกรรมใกล้เคียงกับคนที่ตนเคารพรักศรัทธาและใกล้ชิด ดังนั้นถ้าหากบิดามารดามีพฤติกรรมที่ดี จะทำให้เป็นตัวอย่างที่ดีของเด็กได้มาก (Sirirak, 2012) และสำหรับการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย/สถาบันนั้น Pierce & Sarason (1966) ได้กล่าวไว้ว่าการสนับสนุนทางสังคมว่าเป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะของการแลกเปลี่ยนสนับสนุนซึ่งกันและกัน (Supprtive Transaction) ในการมีปฏิสัมพันธ์แต่ละครั้ง บุคคลสามารถเป็นได้ทั้งผู้รับและผู้ให้การสนับสนุนทางสังคม โดยการสนับสนุนทางสังคมที่บุคคลได้รับจากอดีตหรือประสบการณ์ล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในปัจจุบันและ

อนาคต จากข้อค้นพบเกี่ยวกับตัวแปรดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรด้านส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมนำมาเป็นหลักในการอธิบายและทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของนักศึกษาที่เป็นพฤติกรรมที่น่าปรารถนาของกลุ่มเด็กวัยรุ่นทั่วไป และเพื่อที่จะได้เป็นความรู้และข้อมูลพื้นฐานถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสมดุลในชีวิต การเรียนและการทำงานให้สามารถนำไปพัฒนาเป็นโปรแกรมในการเสริมสร้างพฤติกรรมจัดการทางการเงินและส่งเสริมความสมดุลในการเรียนและการทำงานของนักศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมจัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงาน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

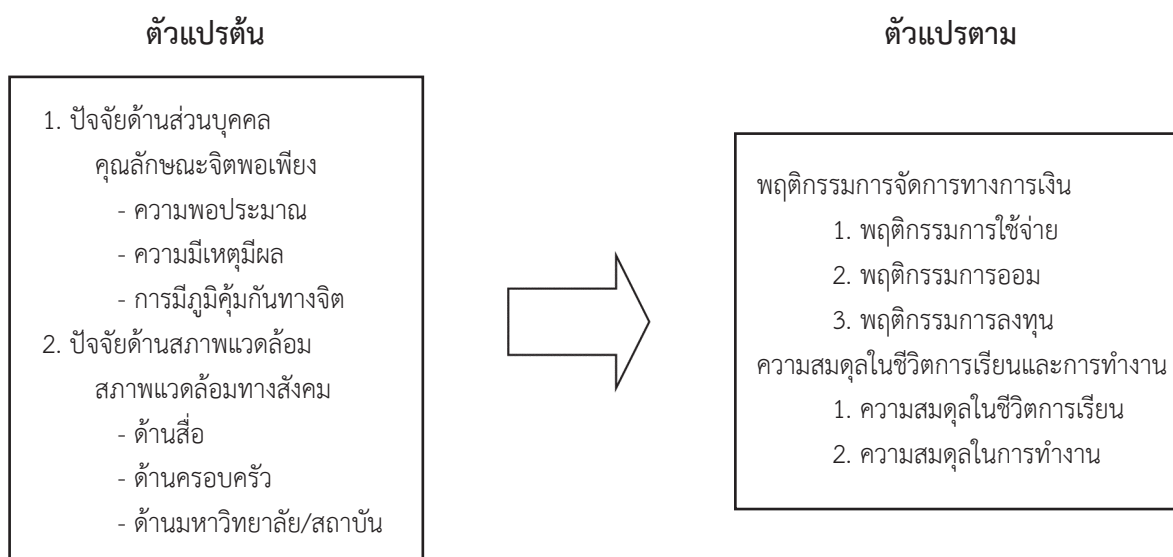
มีปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งปัจจัยส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา (Bandura, 1986) มาเป็นกรอบในการศึกษาและการกำหนดตัวแปรที่ศึกษา สำหรับทฤษฎีนี้อธิบายถึงลักษณะที่เป็นความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของปัจจัยด้านส่วนบุคคล (Personal) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Environment) และพฤติกรรม (Behavior) ของ

บุคคล ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ตามหลักพฤติกรรมศาสตร์ที่อธิบายด้วยพฤติกรรมของมนุษย์ว่ามีสาเหตุมาจากปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยทางสังคมวิทยา (Suvannathat, 1994) รวมถึงผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 และปัจจัยอิทธิพลทางสังคม ซึ่งเป็นการวิเคราะห์พฤติกรรมที่มุ่งศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมที่มีความสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ตามแนวพฤติกรรมศาสตร์มาเป็นกรอบในการวิจัย ดังนี้ 1) ตัวแปรปัจจัยด้านส่วนบุคคล ซึ่งเป็นสาเหตุส่วนบุคคล (Personal) ได้แก่ คุณลักษณะทางจิตพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต 2) ตัวแปรปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เป็นสาเหตุคือ สภาพแวดล้อมทางสังคม (Social Environmental) ได้แก่ ด้านสื่อ (การเห็นแบบอย่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจากสื่อมวลชน) ด้านครอบครัว (การเห็นแบบอย่างที่ดีจากครอบครัว) และด้านมหาวิทยาลัย/สถาบัน (การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย/สถาบัน)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สร้างเส้นทางและนำเสนอตัวแปรเพื่อทำการทดสอบพฤติกรรม การจัดการทางการเงินของนักศึกษา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสวงหาเปอร์เซ็นต์การทำนาย ตัวทำนายที่สำคัญ ลำดับการทำนายของตัวแปรที่กล่าวมาแล้วข้างต้นต่อตัวแปรตามของงานวิจัยคือ พฤติกรรมจัดการทางการเงิน และความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานของนักศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สร้างเส้นทางและนำเสนอตัวแปรเพื่อทำการทดสอบถึงสภาพความเป็นสาเหตุและเส้นทางของตัวแปรต่างๆ ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์โครงสร้างตัวแปรของพฤติกรรมการจัดการทางการเงินและ
ความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงาน

จากภาพที่ 1 รูปแบบโครงสร้างประกอบด้วย
ตัวแปรอิสระ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล คือ คุณลักษณะทางจิต
พอเพียง ได้แก่

- 1.1 ความพอประมาณ
- 1.2 ความมีเหตุมีผล
- 1.3 การมีภูมิคุ้มกันทางจิต

2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม คือ ปัจจัยสภาพ
แวดล้อมทางสังคม ประกอบด้วยตัวแปร

2.1 ด้านสื่อ ได้แก่ การเห็นแบบอย่างบุคคล
หรือกลุ่มบุคคลจากสื่อมวลชน

2.2 ด้านครอบครัว ได้แก่ การเห็นแบบ
อย่างที่ดีจากครอบครัว

2.3 ด้านมหาวิทยาลัย/สถาบัน ได้แก่ การ
สนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย/สถาบัน

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการจัดการ
ทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงาน

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้จะได้รับความรู้และข้อมูลพื้นฐาน
ถึงระดับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินและความ
สมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานรวมถึงทราบ

เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การจัดการ
ทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงาน
เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและควบคุม
เพื่อปรับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินสำหรับ
นักศึกษา และทำให้เกิดความสมดุลในชีวิตการเรียน
และการทำงานอย่างเหมาะสม

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการหาความสัมพันธ์เชิง
ทำนาย (Correlational predictive research) โดย
มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน
และความสมดุลในการเรียนและการทำงาน และ
ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการ
ทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงาน
ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันระดับ
อุดมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่ง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาของพฤติกรรมการ
จัดการทางการเงิน เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาคณะบริหารธุรกิจ
สถาบันระดับอุดมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่งที่เน้นเสริมสร้างประสบการณ์การทำงาน
อย่างแท้จริง โดยนักศึกษาต้องเรียนควบคู่ไปกับ

การทำงาน ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 8,191 คน (Office of the Higher Education Commission, 2020) ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยให้ชั้นปีของนักศึกษาเป็นตัวแปรแบ่งชั้นภูมิ จากนั้นสุ่มตัวอย่างชั้นปีจากทุกชั้นภูมิ ด้วยการสุ่มตัวอย่างนักศึกษาตามจำนวนที่ต้องการ 300 คน โดยขนาดตัวอย่างในการศึกษาวิจัยไม่ต่ำกว่า 200 ตัวอย่าง (Kline, 2005) จึงจะเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรได้และมีจำนวนเพียงพอที่จะทำให้ผลการวิจัยเชื่อถือได้ และมีการแบ่งจำนวนนักศึกษาในแต่ละชั้นปีด้วยวิธีการแบ่งตามสัดส่วน (Proportional to Size) จากนั้นทำการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาดังกล่าวจากข้อมูลซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่มีคุณภาพความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้สำหรับความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) นั้นมาจากการหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruency Index: IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มนักศึกษา นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างรวม 30 คน และนำคะแนนที่ได้จากการทดลองใช้แบบสอบถามมาหาค่าอำนาจจำแนกจากการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดที่ไม่มีข้อนี้รวมอยู่ (Item-Total Correlation) หรือค่า r ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคตั้งแต่ 0.71 ขึ้นไป (Saiyot & Saiyot, 1985) ซึ่งแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มีความเหมาะสมตามเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

1. แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงิน มีจำนวน 10 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็น

แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ตัวเลือก ได้แก่ บ่อยที่สุด บ่อย เป็นบางครั้ง นานๆ ครั้ง และไม่เคย โดยค่า r เท่ากับ 0.30-0.72 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.85

2. แบบสอบถามความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานของนักศึกษา มีจำนวน 15 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ตัวเลือก ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยปานกลาง ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยค่า r เท่ากับ 0.22-0.75 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.86

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะจิตพอเพียง มีจำนวน 15 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ตัวเลือก ได้แก่ จริง ค่อนข้างจริง ไม่แน่ใจ ค่อนข้างไม่จริง และไม่จริง โดยค่า r เท่ากับ 0.20-0.77 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.90

4. แบบสอบถามการเห็นแบบอย่างจากสื่อมวลชน มีจำนวน 8 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ตัวเลือก ได้แก่ จริง ค่อนข้างจริง ไม่แน่ใจ ค่อนข้างไม่จริง และไม่จริง โดยค่า r เท่ากับ 0.62-0.85 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.92

5. แบบสอบถามการเห็นแบบอย่างที่ดีจากครอบครัว มีจำนวน 8 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ตัวเลือก ได้แก่ จริง ค่อนข้างจริง ไม่แน่ใจ ค่อนข้างไม่จริง และไม่จริง โดยค่า r เท่ากับ 0.41-0.72 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.84

6. แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย/สถาบัน มีจำนวน 5 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ตัวเลือก ได้แก่ จริง ค่อนข้างจริง ไม่แน่ใจ ค่อนข้างไม่จริง และไม่จริง โดยค่า r เท่ากับ 0.73-0.87 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขออนุมัติโครงการวิจัยต่อ คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในการทำวิจัย สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ตามใบรับรอง จริยธรรมการวิจัย หมายเลขรับรอง PIM-REC 032/2563 ตั้งแต่วันที่ 11 ธันวาคม 2563 - 11 ธันวาคม 2564 หลังจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการติดต่อ ขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารคณะบริหารธุรกิจ ในการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 22 - 31 ธันวาคม 2563 และผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการแนะนำตัวและชี้แจงรายละเอียดในการเข้าร่วมวิจัยแก่กลุ่มตัวอย่าง ให้เข้าใจและชัดเจน ซึ่งผลการวิจัยที่จะใช้สำหรับ วัตถุประสงค์ทางวิชาการเท่านั้น โดยผู้วิจัยจะเก็บ ข้อมูลเป็นความลับ ไม่ส่งผลกระทบใดๆ แก่ผู้เข้าร่วม วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวม มาได้จากแบบสอบถาม ด้วยการนำมาประมวลผล ซึ่งใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression) เพื่อแสวงหาเปอร์เซ็นต์การ ทำนายที่สำคัญและลำดับการทำนายในตัวแปรตาม ของงานวิจัยซึ่งก็คือ พฤติกรรมการจัดการทางการเงิน และความสมดุลในการเรียนและการทำงาน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงาน

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของตัวแปรพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินและความ สมดุลทางการเรียนและการทำงานของนักศึกษา โดย กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินใน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.32$, S.D. = .75) โดยมีพฤติกรรมการออมมากที่สุด รองลงมาคือ พฤติกรรมการใช้จ่ายและพฤติกรรมการลงทุนดัง ตารางที่ 1 สำหรับความสมดุลในชีวิตการเรียนและ การทำงานของกลุ่มตัวอย่าง ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = .60) โดยมีความสมดุลในชีวิต การเรียนมากกว่าความสมดุลในการทำงาน ดังตาราง ที่ 2 โดยเกณฑ์การแปลผลของคะแนนเฉลี่ยระดับ พฤติกรรมการจัดการทางการเงินและความสมดุลใน ชีวิตการเรียนและการทำงาน ดังนี้

4.21-5.00 แสดงว่า พฤติกรรมอยู่ในระดับ มากที่สุด

3.41-4.20 แสดงว่า พฤติกรรมอยู่ในระดับมาก

2.61-3.40 แสดงว่า พฤติกรรมอยู่ในระดับ

ปานกลาง

1.81-2.60 แสดงว่า พฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.80 แสดงว่า พฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย

ที่สุด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
พฤติกรรมการใช้จ่าย	3.41	.78	มาก
พฤติกรรมการออม	3.50	.83	มาก
พฤติกรรมการลงทุน	3.00	1.05	ปานกลาง
รวม	3.32	.75	ปานกลาง

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ความสมดุลในชีวิตการเรียน	3.87	.61	มาก
ความสมดุลในชีวิตการทำงาน	3.80	.65	มาก
รวม	3.84	.60	มาก

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ผลการทำนายพฤติกรรมจัดการทางการเงินโดยใช้ปัจจัยด้านส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression) ตัวทำนาย 4 ตัว (คุณลักษณะทางจิตพอเพียง การเห็นแบบอย่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจากสื่อมวลชน การเห็นแบบอย่างที่ดีจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย/สถาบัน) กับพฤติกรรมจัดการทางการเงิน และความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานของนักศึกษา โดยเบื้องต้นวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจัดการทางการเงินของนักศึกษา กับตัวทำนายทั้ง 4 ตัว พบว่า

คุณลักษณะจิตพอเพียง การเห็นแบบอย่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจากสื่อมวลชน การเห็นแบบอย่างที่ดีจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย/สถาบัน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมจัดการทางการเงินโดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .44 ถึง .58 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมจัดการทางการเงินกับคุณลักษณะทางจิตพอเพียง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันเท่ากับ .58 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือ พฤติกรรมจัดการทางการเงินกับการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย/สถาบันมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันเท่ากับ .44 ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร	1	2	3	4	5
1. พฤติกรรมจัดการทางการเงิน	1.00	.58**	.53**	.51**	.44**
2. คุณลักษณะทางจิตพอเพียง	.58**	1.00	.69**	.64**	.67**
3. การเห็นแบบอย่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจากสื่อมวลชน	.53**	.69**	1.00	.66**	.65**
4. การเห็นแบบอย่างที่ดีจากครอบครัว	.51**	.63**	.66**	1.00	.49**
5. การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย/สถาบัน	.44**	.67**	.65**	.49**	1.00

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ความสัมพันธ์ระหว่างความสมดุลในชีวิต การเรียนและการทำงานกับตัวทำนายทั้ง 4 ตัวพบว่า คุณลักษณะจิตพอเพียง การเห็นแบบอย่างบุคคล หรือกลุ่มบุคคลจากสื่อมวลชน การเห็นแบบอย่างที่ดีจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย/สถาบัน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานโดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .57 ถึง .75 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์

กันมากที่สุด ได้แก่ ความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานกับคุณลักษณะทางจิตพอเพียง มีค่าสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์เพียร์สันเท่ากับ .75 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือ ความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานกับการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย/สถาบันมีค่าสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ .57 ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร	1	2	3	4	5
1. ความสมดุลในชีวิตการเรียนและการศึกษา	1.00	.75**	.61**	.58**	.57**
2. คุณลักษณะทางจิตพอเพียง	.75**	1.00	.69**	.64**	.67**
3. การเห็นแบบอย่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจากสื่อมวลชน	.61**	.69**	1.00	.66**	.65**
4. การเห็นแบบอย่างที่ดีจากครอบครัว	.58**	.64**	.66**	1.00	.49**
5. การสนับสนุนทางสังคมจาก มหาวิทยาลัย/สถาบัน	.57**	.67**	.65**	.49**	1.00

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผู้วิจัยได้ทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น (Basic Assumption) ของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นพบว่า เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นทุกประการ และได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การจัดการทางการเงิน และความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานของนักศึกษาพบว่า ตัวทำนาย พฤติกรรมการจัดการทางการเงินของนักศึกษาที่สำคัญ เรียงจากมากไปน้อยคือ คุณลักษณะจิตพอเพียง ($\beta = .35$) การเห็นแบบอย่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจากสื่อมวลชน ($\beta = .18$) และการเห็นแบบอย่างที่ดีจากครอบครัว ($\beta = .16$) และ ค่าการพยากรณ์ของ

พฤติกรรมจัดการทางการเงินของนักศึกษาพบว่ามีค่าเท่ากับ 40% ($R^2 = .40$, $Adjust R^2 = .40$, $p(.05)$) สำหรับตัวทำนายความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานของนักศึกษาที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อยคือ คุณลักษณะจิตพอเพียง ($\beta = .54$) การเห็นแบบอย่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจากสื่อมวลชน ($\beta = .10$) และการเห็นแบบอย่างที่ดีจากครอบครัว ($\beta = .09$) และค่าการพยากรณ์ของความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานของนักศึกษาพบว่า มีค่าเท่ากับ 60% ($R^2 = .60$, $Adjust R^2 = .60$, $p(.05)$) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการทำนายพฤติกรรมจัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันระดับอุดมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่งที่เน้นเสริมสร้างประสบการณ์การทำงานอย่างแท้จริง

พฤติกรรม	ปัจจัย 4 ตัวแปร		
	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า
พฤติกรรมจัดการทางการเงิน	40.00	1,2,3	.35*, .18*, .16*
ความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงาน	60.00	1,2,3	.54*, .10*, .09*

หมายเหตุ: มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวทำนายที่ 1 คือ คุณลักษณะทางจิตพอเพียง

ตัวทำนายที่ 2 คือ การเห็นแบบอย่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจากสื่อมวลชน

ตัวทำนายที่ 3 คือ การเห็นแบบอย่างที่ดีจากครอบครัว

ตัวทำนายที่ 4 คือ การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย/สถาบัน

อภิปรายและสรุปผล

1. จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าระดับพฤติกรรมจัดการทางการเงินโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง โดยพฤติกรรมการออมและพฤติกรรมการใช้จ่ายอยู่ในระดับมาก และพฤติกรรมการลงทุนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งน่าจะมาจากการที่นักศึกษาให้ความสำคัญกับการจดบันทึกรายจ่ายหรือการบัญชีครัวเรือน ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ใช้สร้างวินัยในการจัดการทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ เช่น ทำให้เกิดความระมัดระวังในการใช้จ่ายมากยิ่งขึ้น สามารถควบคุมการใช้จ่ายและลดการจ่ายที่ไม่จำเป็นลงได้ ตลอดจนมีเงินออม และนำไปสู่การวางแผนการลงทุนในอนาคตได้ ถึงแม้พฤติกรรมการลงทุนยังอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับระดับความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการเป็นนักศึกษาในสถาบันระดับอุดมศึกษาเอกชนที่เน้นเสริมสร้างประสบการณ์การทำงานอย่างแท้จริง โดยนักศึกษาต้องเรียนควบคู่ไปกับการทำงานนั้นจะได้รับการฝึกอบรมและเตรียมความพร้อมทั้งการเรียนและการทำงานอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้เกิดทัศนคติด้านบวกในการเรียนและการทำงาน ทำให้ปรับตัวเข้า

กับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างดีและเหมาะสม แก้ปัญหาและสร้างสมดุลในชีวิตได้ทั้งชีวิตการเรียนและชีวิตการทำงาน

2. จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าตัวทำนายพฤติกรรมจัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อยคือ คุณลักษณะทางจิตพอเพียง (ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต) การเห็นแบบอย่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจากสื่อมวลชน และการเห็นแบบอย่างที่ดีจากครอบครัว

จากผลวิจัยดังกล่าวสามารถอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

1. ตัวทำนายพฤติกรรมจัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อยคือ คุณลักษณะทางจิตพอเพียง (ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต) การเห็นแบบอย่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจากสื่อมวลชน และการเห็นแบบอย่างที่ดีจากครอบครัวซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงอำนาจในการทำนายของปัจจัยส่วนบุคคลด้านคุณลักษณะทางจิตพอเพียง

(ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต) อยู่ในอันดับต้นๆ ของงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมต่างๆ ได้แก่ Yaemyuean (2016) และ Thanasaro (2014) เป็นต้น

2. คุณลักษณะทางจิตพอเพียงที่ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันจิต มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานของนักศึกษา ผลการวิจัยส่วนนี้แสดงให้เห็นว่า ยิ่งนักศึกษามีความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันทางจิตมากเท่าใด ยิ่งส่งผลให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมจัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียนและทำงานมากขึ้น ทั้งนี้ปัจจัยคุณลักษณะทางจิตพอเพียงตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่พระราชทานให้กับประชาชนคนไทย ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับคนทุกระดับชั้นทั้งระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงประเทศชาติ โดยเน้นดำรงชีวิตด้วยเรื่องการเดินทางสายกลาง ไม่ตึง หรือหย่อนจนเกินไป ไม่มีหลักการและหลักเกณฑ์ที่ตายตัว ต้องเลือกปรับใช้ให้เหมาะสมแก่การดำรงชีวิตของแต่ละบุคคล เดินทางสายกลางด้วยความพอเพียง ความสมดุล และความยั่งยืน ซึ่งแนวความคิดนี้ปรับใช้ได้ทุกยุคทุกสมัย ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป และจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของตนเอง นอกจากนี้การที่หลักเศรษฐกิจพอเพียงได้ครอบคลุมมิติที่สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ 1) มิติด้านเศรษฐกิจ 2) มิติด้านสังคม 3) มิติวัฒนธรรม และ 4) มิติด้านจิตใจ (Bhanthumnavin, 2008) ซึ่งมีมิติด้านจิตใจของแต่ละบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดผลต่อมิติ 3 ด้านดังกล่าวมาแล้วนั้น เนื่องจากบุคคลมีคุณลักษณะจิตพอเพียง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมและการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่ายมากขึ้นไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นจนเกิดโทษ จึงทำให้ครอบครัวของตนมีความเข้มแข็ง ชุมชนของตนมีเศรษฐกิจที่เติบโตแบบพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น เกิดความรับผิดชอบกลมเกลียว

ก่อให้เกิดความสงบในสังคมได้อย่างแท้จริง นอกจากนั้นสำหรับการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในระดับบุคคลที่เป็นปัจเจกบุคคลหรือจะเป็นอัตบุคคลทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ โดยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์นั้นมีความเข้าใจว่าความพอเพียงหรือความพอประมาณเกิดจากการมีจิตลักษณะจากส่วนที่มีการผสมผสานกันระหว่าง 2 ห่วงเงื่อนไขเป็นอย่างน้อยมารวมกันคือ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันตนในลักษณะที่เป็นองค์ประกอบต่างๆ ของความพอเพียงที่เหมาะสมกับกาลเทศะ กลายเป็นคุณลักษณะจิตพอเพียง ก็จะนำไปสู่พฤติกรรมพอเพียง และนำไปสู่ความสมดุล ปรับตัวได้เข้มแข็งและทำให้เป็นสุขได้อีก (Bhanthumnavin, 2008) ดังนั้นคุณลักษณะทางจิตพอเพียงย่อมทำให้นักศึกษามีทั้งพฤติกรรมจัดการทางการเงินรวมถึงมีความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงานมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaitub (2013) ที่ค้นพบว่า ความเป็นองค์กรแห่งความพอเพียงหรือความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันตนเองสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรได้ร้อยละ 66.1 ดังนั้นการนำคุณลักษณะทางจิตพอเพียง มาเป็นส่วนหนึ่งในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการทางการเงินรวมถึงความสมดุลในการเรียนและการทำงานนั้น เนื่องจากถ้าหากวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มนิสิตนักศึกษามีการบริหารจัดการเงินส่วนบุคคลซึ่งนับได้ว่าเป็น สิ่งสำคัญอย่างมากในการดำเนินชีวิตจะทำให้มีวินัยในการบริหารจัดการเงินตั้งแต่เด็กๆ ทั้งในส่วนของการเรียนรู้วิธีการใช้จ่ายอย่างพอเพียง การรู้จักหาเงินเข้ามาด้วยการลงทุน รวมถึงการรู้จักการออมเงินอย่างต่อเนื่อง ย่อมทำให้สร้างความสมดุลในการเรียนและการทำงาน และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข

3. การเห็นแบบอย่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจากสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การจัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิต การเรียนและการทำงานของนักศึกษา ผลการวิจัยส่วนนี้จึงแสดงให้เห็นว่ายิ่งนักศึกษามีผู้ที่ได้รับอิทธิพลจากการเห็นแบบอย่างบุคคลหรือ

กลุ่มบุคคลจากสื่อมวลชนมากเท่าใด ยิ่งส่งผลให้เป็น ผู้ที่มีพฤติกรรมการจัดการทางการเงินและความสมดุล ในชีวิตการเรียนและการทำงานนักศึกษามากขึ้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสื่อมวลชนมีอิทธิพลอย่างมากในด้านการสร้างหรือการเปลี่ยนแปลงทางความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมต่างๆ ของมวลชนได้ รวมทั้งสามารถ ปลุกฝังแนวคิดต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของผู้สื่อสารได้ หากสื่อมวลชนในสังคมทำหน้าที่ได้ อย่างน่าเชื่อถือ ก็จะช่วยสร้างความศรัทธากับมวลชน ได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้สื่อมวลชนมีอิทธิพลทาง ด้านอารมณ์ของมวลชนได้เป็นอย่างดี สื่อมวลชน หลายประเภทสามารถเสนอรายการต่างๆ ที่ให้ความ บันเทิงแก่มวลชน และในขณะเดียวกันก็สามารถ ปลุกเร้าอารมณ์ของมวลชนให้เกิดความรู้สึกรัก ชอบเกลียดชัง ต่อต้าน ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างไม่ยากนัก (Aphirattanakul, 2010) สอดคล้องกับการศึกษา ของ Chaibunruang (2009) ที่พบว่า แหล่งข้อมูลใน การวางแผนการเงินส่วนบุคคลของพนักงานธนาคาร คือ อินเทอร์เน็ต และขณะเดียวกันการที่บุคคลได้รับ ข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับการสร้างสมดุลในชีวิตการ ทำงานของบุคคลในวงการสื่อมวลชน อาทิเช่น หัวข้อ 20 เคล็ดลับกับการสร้างสมดุลให้ชีวิตกับการทำงาน หรือสูตร 8:8:8 (8 ชั่วโมงสำหรับการทำงาน: 8 ชั่วโมง สำหรับการผ่อนคลาย: 8 ชั่วโมงสำหรับการนอนหลับ) ย่อมทำให้นักศึกษาอยากทดลองปฏิบัติตามเพื่อให้เกิด การบริหารจัดการชีวิตที่มีประสิทธิภาพโดยการแบ่ง เวลาให้เหมาะสม เป็นต้น

4. การเห็นแบบอย่างที่ดีจากครอบครัวมี อิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินและความ สมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงาน ผลการวิจัยใน ส่วนนี้ แสดงให้เห็นว่ายิ่งนักศึกษาได้เห็นแบบอย่างที่ดี จากครอบครัวมาก ยิ่งส่งผลให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการ จัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียน และการทำงานของนักศึกษามากไปด้วยสอดคล้องกับ แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของแบนดูรา (Bandura, 1986) ที่มีความ

เชื่อว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเราเกิดจากตัวแบบ ซึ่งตัวแบบที่เป็นบุคคลจริงจะมีผลต่อการเรียนรู้และ การเกิดพฤติกรรมของบุคคล เนื่องจากโอกาสสังเกต และปฏิสัมพันธ์โดยตรง ผู้ปกครองคือตัวแบบที่มีความ ใกล้ชิดกับนักศึกษา พฤติกรรมของผู้ปกครองจึงมีผลต่อ นักศึกษา นั่นคือถ้าผู้ปกครองมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ก็จะส่งผลให้นักศึกษามีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมที่ เหมาะสมตามไปด้วย เด็กที่อยู่ในครอบครัวจะสามารถ เห็นแบบอย่างจากการกระทำหรือการปฏิบัติตัวต่างๆ จากผู้ปกครองได้ โดยเฉพาะบิดามารดาที่เป็นบุคคลที่ ใกล้ชิดสนิทสนม ดังนั้นเมื่อได้รับความรักความอบอุ่น ทำให้เด็กเกิดความสบายกายสบายใจ ทำให้เด็กเกิด ความเอาใจใส่ จดจ่อ และประพฤติปฏิบัติตามความคิด ความเชื่อของบุคคลที่ตนเองชื่นชอบ จนกลายเป็น พฤติกรรมของตนเองโดยไม่รู้ตัว (Suwanthathi, Bhan- thumnavin, & Prajonbhatjanuk, 1978)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยนี้พบว่า มีประโยชน์ต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน รวมถึงองค์กรพัฒนาต่างๆ ที่ ทำงานเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรม ที่พึงประสงค์โดยนำไปกำหนดแนวทาง และนโยบาย ในการทำงานเพื่อทำให้เกิดการพัฒนาและสนับสนุน ให้เยาวชนเป็นผู้มีพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน และความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงาน โดย ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการจัดการ ทางการเงินและความสมดุลในชีวิตการเรียนและการทำงาน ของนักศึกษา ได้รับอิทธิพลหลักจากตัวแปร ตามแนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 และปัจจัยอิทธิพล ทางสังคม ตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา (Bandura, 1986) ที่ อธิบายถึงสาเหตุของพฤติกรรม (Behavior) ของบุคคล

ว่าเป็นผลมาจากปัจจัยด้านส่วนบุคคล (Personal) และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Environment) ที่มีความสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ตามแนวพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งมีภาวะไม่คงที่ และสามารถพัฒนาหรือสร้างความเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้แนวทางในการพัฒนาตัวแปรทางจิตวิทยาที่สำคัญ คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะทางจิตพอเพียงตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักศึกษา

2. สถานศึกษาควรจัดอบรมสัมมนาเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิต การเรียนและการทำงานให้นักศึกษาเพื่อที่จะมีความเข้าใจมากขึ้น ทำให้มีการวางแผนดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น ใช้ชีวิตด้วยความไม่ประมาท มีวินัยในการออม การใช้จ่ายเงิน การลงทุนเพื่ออนาคต รวมถึงเตรียมตัวพร้อมรับต่อผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงรอบตัวที่มีได้ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างชุดฝึกอบรมในลักษณะของกิจกรรมที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยคุณลักษณะทางจิตพอเพียง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผลและการมีภูมิคุ้มกัน

ทางจิต ให้กับนักศึกษาเพื่อพัฒนาให้เกิดพฤติกรรม การจัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิต การเรียนและการทำงาน แล้วทำวิจัยเชิงทดลองประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของชุดฝึกควบคู่ไปกับการวิจัยและพัฒนาชุดฝึกดังกล่าว ก่อนนำไปใช้กับนักศึกษาในวงกว้าง

2. ทำการเสริมผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพในกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนาแบบกลุ่ม เพื่อให้ได้คำตอบที่มีความครอบคลุมและละเอียดมากยิ่งขึ้น เป็นวิธีการที่จะช่วยให้งานวิจัยเพิ่มจุดแข็งในส่วนของการยืนยันและสรุปผล

3. ขยายกลุ่มตัวอย่างโดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาทุกคณะวิชา หรือศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่อื่น ซึ่งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีบริบทต่างออกไป เพื่อให้ได้ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงินและความสมดุลในชีวิต การเรียนและการทำงานที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างในแต่ละบริบทมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาตัวแปรที่มีอิทธิพลได้อย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อเยาวชน

References

- Aphirattanakul, W. (2010). *Public Relations*. Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Bhanthumnavin, D. (2008). *Sufficiency Mind, a Measure of Psychological Behavior*. Bangkok: Moral Promotion and Development Center. [in Thai]
- Chaibunruang, O. (2009). *Personal Financial Planning of Employees of Krung Thai Bank Public Company Limited in Mueang Chiang Mai Branches*. MBA, Chiangmai University. [in Thai]
- Chaitub, C. (2013). Mental Characteristics According to the Philosophy of Sufficiency Economy Organization of Sufficiency Happy Work Organization Support with Good Behavior of the Organization in the Case of the Department of Corrections. *Academic Service Journal*, 24(2), 15-30. [in Thai]

- Chaithongkam, M. (2014). *Factors Influencing Money-Saving Decision of People in the Working Age Group in the Bangkok Metropolitan Area*. MBA, Graduate School, Bangkok University. [in Thai]
- Chinsiriphan, T. (2012). *Psychosocial Factors Related to Mathayom Suksa 3 Students' Moderation Practices as Sufficiency Economy in School with Sufficiency Model*. Master Thesis, M.S. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Kaveon, P., Ratana-Ubol, A., & Geratiburana, Y. (2018). A Model Development for Promoting Long Life Education on Sufficiency Economy towards Agriculture-Based Highland Communication. *Panyapiwat Journal*, 10(2), 240-261. [in Thai]
- Kline, R. B. (2005). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling* (2nd ed). New York: Guilford Press
- Office of the Higher Education Commission. (2020). *Number of Students for the Academic Year 2020*. Retrieved April 21, 2020 from <http://www.mua.go.th/index2.html> [in Thai]
- Piamsiltham, P., Sombatwattana, P., & Intarakhamhang, U. (2016). Psychological and Social Situational Factors Related to the Money Management Behaviors of Government Teachers in Bangkok Primary Educational Service Area. *Bangkok Journal of Behavioral Science*, 23(1), 206-223. [in Thai]
- Pierce, G. R. & Sarason, I. G. (1966). *Handbook of Social Support and the Family*. New York: Plenum Press.
- Saiyot, L. & Saiyot, A. (1985). *Principles of Educational Research*. Bangkok: Suksaporn. [in Thai]
- Sereetrakul, W. (2014). Factors Predicting Saving Behavior of Students in Bangkok Metropolitan Area. *Suthiparithat*, 28(85), 300-315. [in Thai]
- Singkerd, S. (2010). *Some Factors Related to Self-Sufficient Students of School Area in Bangkok Zone 2*. Master Thesis, M.ED. (Educational Research and Statistics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Sirirak, C. (2012). *School and Family Situations, and Psychological Sufficiency Correlation of Response Behaviors of Thai Junior High School Students*. Master Thesis, M.S. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Subcommittee on Sufficiency Economy. (2005). *Application of Sufficiency Economy Philosophy* (2nd ed.). Bangkok: Part of Sufficiency Economy the Office of the National Economic and Social Development Board. [in Thai]
- Sundaravibhata, T. (2016). Media Usage and Spending Behaviors Based on the Sufficiency Economy Among College Students in The Bangkok Metropolitan. *BU Academic Review*, 15(1), 137-153. [in Thai]

- Suvannathat, C. (1994). Concepts of Behavioral Science: Research Theories and Applications. *Journal of Behavioral Science*, 1(1), 17-21. [in Thai]
- Suwanthati, J., Bhanthumnavin, D., & Prajonbhatjanuk, P. (1978). *Behavioral Science Vol.1 Fundamentals of Understanding of Psychology*. Bangkok: Thai Wattana Panich. [in Thai]
- Thanasaro, S. (2014). Psychological Trait and Situation Related to Sufficient Behavior of Suvarnabhumi Community. *Journal of Industrial Education*, 13(2), 128-136. [in Thai]
- Yaemyuean, A. (2016). Integrated Casual Factors about Sufficient Mind, Psychological Characteristics and Situation with Behavior Support for Environment Protection for Youth in Community. *Academic Journal Bangkokthonburi University*, 5(2), 92-104. [in Thai]



Name and Surname: Tanyavanun Lianyang

Highest Education: Ph.D. Research in Applied Behavioral Science (Emphasis Research), Srinakharinwirot University

Affiliation: Panyapiwat Institute of Management

Field of Expertise: Applied Behavioral Science